

**МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА МЕДИЧНА ШКОЛА»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІ «ЄМШ»

к.м.н., доцент Т.А. Александріна

« 30 » 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОПЕДЕВТИКА ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ**

Підготовки	другого (магістерського) рівня
Галузі знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальності	222 «Медицина»

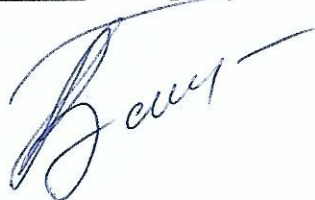
Київ – 2022

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Навчально-науковий інститут «Європейська медична школа», кафедра клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Загородний М.І., д.м.н., доцент кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології, Загородонець Л.В., к.м.н., доцент кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології.

Схвалено на засіданні кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології Протокол № 1 від «23» 08 2022 року

Завідувач кафедри

Бабенков Г.Д.

Затверджено на засіданні Вченої ради ННІ «Європейська медична школа»

Протокол № 1 від «29» 08 2022 року.

ВСТУП

Опис навчальної дисципліни (анотація). Програма вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» складена відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик (ОКХ) та освітньо-професійних програм (ОПП) підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю 222 «Медицина», галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

Відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни «пропедевтика внутрішньої медицини» здійснюється в V-VI семестрах, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, з якими інтегрується програма пропедевтики внутрішньої медицини. У свою чергу, пропедевтика внутрішньої медицини формує засади подальшого вивчення студентом клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, медичної психології, інфекційних хвороб, онкології, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами «по вертикалі» та формування умінь застосовувати знання з основних методів обстеження внутрішніх органів в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Обсяг навчального навантаження студентів описаний у кредитах ЄКТС – залікових кредитах, які зараховуються студентам при успішному засвоєнні ними відповідної дисципліни (залікового кредиту).

Навчальна дисципліна «Пропедевтика внутрішньої медицини» вивчається студентами на 3 курсі впродовж двох семестрів. В V семестрі вивчаються основні методи обстеження хворих в клініці внутрішніх хвороб, а в VI – симптоми і синдроми при захворюваннях внутрішніх органів. Після закінчення вивчення дисципліни студенти складають екзамен.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «пропедевтика внутрішньої медицини» є комплекс теоретичних та практичних питань, спрямованих на засвоєння студентом основних методів обстеження хворого у клініці внутрішніх хвороб.

Міждисциплінарні зв'язки: нормальна анатомія; нормальна фізіологія; топографічна анатомія; патологічна анатомія; патологічна фізіологія; медична психологія.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «пропедевтика внутрішньої медицини» є формування у студента основ клінічного мислення і набуття професійних навичок обстеження хворого та оцінки основних проявів захворювань внутрішніх органів із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «пропедевтика внутрішньої медицини» є:

- Оволодіння студентом теоретичними знаннями, необхідними для виявлення захворювань людини.
- Оволодіння практичними прийомами і методами об'єктивного та лабораторно-інструментального обстеження пацієнтів .
- Засвоєння загальних методичних підходів клінічного обстеження хворого.
- Діагностика окремих внутрішніх захворювань людини при типових їх проявах.
- Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ ДИСЦИПЛІНА

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК-4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК-5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК-6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК-7	Здатність працювати в команді.
ЗК-8	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК-10	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК-11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
Фахові компетентності (ФК)	
ФК-1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК-2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК-3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
ФК-4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК-5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК-6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
ФК-7	Здатність до діагностування невідкладних станів.
ФК-8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК-10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
ФК-11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
ФК-16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
ФК-21	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
ФК-24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК-25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН-1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН-3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
ПРН-4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1);

	за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПРН-5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
ПРН-6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікарякерівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
ПРН-7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
ПРН-9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікарякерівника в умовах лікувальної установи.
ПРН-10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН-14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
ПРН-17	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН-21	Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН-24	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
ПРН-25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.
ПРН-27	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.

3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6,0 кредитів ЄКТС 180 годин.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4
Основні завдання внутрішньої медицини. Правила розпитування та огляду хворого.			
Тема 1. Схема історії хвороби. Проведення розпитування хворого	2	2	2
Тема 2. Загальний і детальний огляд пацієнта. Специфіка обстеження тяжкохворих з обмеженим прогнозом життя.		2	2
Фізичні та лабораторно-інструментальні методи дослідження стану дихальної системи.			
Тема 3. Основні скарги та огляд пацієнтів із захворюваннями органів дихання. Пальпація грудної клітки.	2	2	2
Тема 4. Перкусія легень.		2	3
Тема 5. Аускультация легень. Бронхофонія.		2	3
Тема 6. Лабораторні та інструментальні методи дослідження органів дихання. Проміжний контроль знань з обстеження пацієнтів з патологією дихальної системи.		2	2
Фізичні методи дослідження серцево-судинної системи.			
Тема 7. Розпитування та огляд пацієнтів із захворюваннями серцево-судинної системи. Пальпація ділянки серця.	2	2	2
Тема 8. Перкуторне визначення меж відносної та абсолютної серцевої тупості.		2	2
Тема 9. Аускультация серця.		2	2
Тема 10. Дослідження периферійного пульсу та вимірювання артеріального тиску. Проміжний контроль знань з обстеження пацієнтів з патологією серцево-судинної системи.		2	2
Інструментальні методи дослідження серцево-судинної системи.			
Тема 11. Методика реєстрації та розшифровування ЕКГ. ЕКГ-ознаки гіпертрофії передсердь та шлуночків.	2	2	2
Тема 12. Електрокардіографічне дослідження хворих із порушеннями автоматизму та збудливості.		2	2
Тема 13. Електрокардіографічне дослідження хворих із порушеннями функції провідності. Проміжний контроль знань з основ ЕКГ-діагностики.		2	2
Основні методи дослідження органів травної системи та нирок.			
Тема 14. Розпитування та огляд пацієнтів із захворюваннями органів травлення. Пальпація живота.	2	2	2

Тема 15. Обстеження гепатобіліарної системи і підшлункової залози. Проміжний контроль знань з обстеження пацієнтів з патологією травної системи.		2	3 3
Здача практичних навичок		2	4
Форма контролю залік			
Основні симптоми та синдроми при захворюваннях органів дихання.			
Тема 16. Синдроми наявності рідини (гідроторакс) і повітря (пневмоторакс) в плевральній порожнині, невідкладна допомога. Синдром наявності порожнини в легенях.		2	2
Тема 17. Синдроми ущільнення легеневої тканини, бронхіальної обструкції та підвищення повітряності легеневої тканини. Невідкладна допомога хворому з нападом бронхіальної астми.	2	2	2
Тема 18. Синдроми компресійного ателектазу, обтураційного ателектазу та легеневої недостатності. Проміжний контроль знань з синдромів при захворюваннях органів дихання.		2	2
Основні симптоми та синдроми при захворюваннях серцево-судинної системи.			
Тема 19. Симптоми та синдроми при стенокардії та інфаркті міокарда.	2	2	2
Тема 20. Симптоми та синдроми при гіпертонічній хворобі та симптоматичних артеріальних гіпертензіях. Гіпертонічні кризи. Невідкладна допомога.		2	2
Тема 21. Мітральні вади серця: симптоми та синдроми на підставі клінічних та інструментальних методів обстеження. Вади тристулкового клапана.	2	2	2
Тема 22. Аортальні вади серця: основні симптоми та синдроми на підставі клінічних та інструментальних методів обстеження.		2	2
Тема 23. Синдром серцевої недостатності. Синдроми гострої та хронічної судинної недостатності. Проміжний контроль знань з синдромів при захворюваннях серцево-судинної системи.		2	2
Основні симптоми та синдроми при захворюваннях травної і сечовидільної систем			
Тема 24. Симптоми та синдроми при захворюваннях стравоходу, шлунка, 12-палої кишки, тонких та товстих кишок.	2	2	2
Тема 25. Симптоми та синдроми при захворюваннях печінки. Симптоми та синдроми при захворюваннях жовчного міхура та підшлункової залози.		2	4
Тема 26. Симптоми та синдроми при захворюваннях нирок. Проміжний контроль знань з синдромів при захворюваннях травної і сечовидільної систем.	2	2	2
Основні симптоми та синдроми при захворюваннях системи крові, ендокринної системи. Патологія сполучної тканини.			
Тема 27. Обстеження пацієнтів з патологією ендокринної системи. Синдроми при захворюваннях щитоподібної залози.	2	2	2
Тема 28. Симптоми та синдроми при захворюваннях інших залоз внутрішньої секреції. Цукровий діабет. Невідкладна допомога у разі діабетичної та гіпоглікемічної ком.	2	2	2

Тема 29. Обстеження кровотворної системи. Загальний аналіз крові.	2	2	2
Тема 30.Симптоми та синдроми при анеміях, гемобластозах. Проміжний контроль знань з синдромів при захворюваннях ендокринної і кровотворної систем.		2	3
Тема 31. Методи обстеження пацієнтів з патологією сполучної тканини. Захист історії хвороби.	2	2	7
Усього годин 180/6,0 кредитів ЄКТС	32	64	80
Форма контролю: ЕКЗАМЕН			

Тематичний план лекцій

№	Тема	Кількість годин
1	«Основні методи обстеження в клініці внутрішніх хвороб» V семестр (осінній)	
1.	Пропедевтика внутрішньої медицини як предмет.	2
2.	Обстеження пацієнтів з патологією дихальної системи.	2
3.	Обстеження пацієнтів за патологією серцево-судинної системи: пальпація та перкусія серця.	2
4.	Обстеження пацієнтів з патологією серцево-судинної системи: аускультация серця.	2
5.	Обстеження пацієнтів з патологією серцево-судинної системи: структурно-функціональні та лабораторно-інструментальні методи дослідження.	2
6.	Обстеження пацієнтів з патологією травної системи.	3
7.	Обстеження пацієнтів з патологією ендокринної системи.	3
РАЗОМ		16
	VI семестр (весняний) «Симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів»	
1.	Синдроми ущільнення легеневої тканини, бронхіальної обструкції, підвищеної повітряності легень, гідро- пневмотораксу, наявності порожнини в легенях, компресійного та обтураційного ателектазів, легеневої недостатності.	2
2.	Основні синдроми при артеріальній гіпертензії та ішемічній хворобі серця.	2
3.	Синдроми клапанних вад серця: вади мітрального клапана, аортальних клапанів, тристулкового клапана.	2
4.	Основні синдроми при захворюваннях шлунка та кишок, гепатобіліарної системи.	2
5.	Основні синдроми у разі захворювань ендокринної системи.	2
6.	Обстеження сечовидільної системи. Основні синдроми при захворюваннях нирок.	2
7.	Обстеження кровотворної системи. Основні симптоми та синдроми при анеміях і гемобластозах.	2
8.	Обстеження опорно-рухового апарату. Основні синдроми. Дифузні захворювання сполучної тканини.	2
РАЗОМ		16
Кількість годин лекцій з дисципліни		32

Тематичний план практичних занять.

№ з/п	Тема практичного заняття	К-сть годин
	«Основні методи обстеження в клініці внутрішніх хвороб» V семестр (осінній)	
1.	Схема історії хвороби. Проведення розпитування хворого.	2
2.	Загальний і детальний огляд пацієнта. Специфіка обстеження тяжкохворих з обмеженим прогнозом життя.	2
3.	Основні скарги та огляд пацієнтів із захворюванням органів дихання. Пальпація грудної клітки/	2
4.	Перкусія легень.	2
5.	Аускультация легень. Бронхофонія.	2
6.	Лабораторні та інструментальні методи дослідження органів дихання. Проміжний контроль знань з обстеження пацієнтів з патологією дихальної системи.	2
7.	Розпитування та огляд пацієнтів із захворюванням серцево-судинної системи. Пальпація ділянки серця.	2
8.	Перкуторне визначення меж відносної та абсолютної серцевої тупості.	2
9.	Аускультация серця.	2
10.	Дослідження периферійного пульсу та вимірювання артеріального тиску. Проміжний контроль знань з обстеження пацієнтів з патологією серцево-судинної системи.	2
11.	Методика реєстрації та розшифрування ЕКГ. ЕКГ-ознаки гіпертрофії передсердь та шлуночків.	2
12.	Електрокардіографічне дослідження хворих із порушеннями автоматизму і збудливості.	2
13.	ЕКГ-ознаки порушення провідності. Проміжний контроль знань з основ ЕКГ-діагностики.	2
14.	Розпитування та огляд пацієнтів із захворюваннями органів травлення. Пальпація живота.	2
15.	Обстеження гепатобіліарної системи і підшлункової залози. Проміжний контроль знань з обстеження пацієнтів з патологією травної системи.	2
Залік. Здача практичних навичок.		2
Р А З О М :		32
	VI семестр (весняний) «Симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів»	
1.	Синдроми наявності рідини (гідроторакс) і повітря (пневмоторакс) в плевральній порожнині, невідкладна допомога. Синдром наявності порожнини в легенях.	2
2.	Синдроми ущільнення легеневої тканини, бронхіальної обструкції та підвищення повітряності легеневої тканини. Невідкладна допомога хворому з нападом бронхіальної астми.	2
3.	Синдроми компресійного ателектазу, обтураційного ателектазу та легеневої недостатності. Проміжний контроль засвоєння знань з синдромів дихальної системи.	2
4.	Симптоми та синдроми при стенокардії та інфаркті міокарді.	2
5.	Симптоми та синдроми при гіпертонічній хворобі та симптоматичних артеріальних гіпертензіях. Гіпертонічні кризи. Невідкладна допомога	2
6.	Мітральні вади серця: симптоми та синдроми на підставі клінічних та інструментальних методів обстеження. Вади тристулкового клапана.	2

7.	Аортальні вади серця: основні симптоми та синдроми на підставі клінічних та інструментальних методів обстеження.	2
8.	Синдром серцевої недостатності. Синдроми гострої та хронічної судинної недостатності. Проміжний контроль засвоєння знань з синдромів серцево-судинної системи.	2
9.	Симптоми та синдроми при захворюваннях стравоходу, шлунка, 12-палої кишки, тонких та товстих кишків.	2
10.	Симптоми та синдроми при захворюваннях печінки. Симптоми та синдроми при захворюваннях жовчного міхура та підшлункової залози.	2
11.	Симптоми та синдроми при захворюваннях нирок. Проміжний контроль засвоєння знань з синдромів травної і сечовидільної систем.	2
12.	Обстеження пацієнтів з патологією ендокринної системи. Синдроми при захворюваннях щитоподібної залози.	2
13.	Симптоми та синдроми при захворюваннях інших залоз внутрішньої секреції. Цукровий діабет. Невідкладна допомога у разі діабетичної та гіпоглікемічної ком.	2
14.	Обстеження кровотворної системи. Загальний аналіз крові.	2
15.	Симптоми та синдроми при анеміях, гемобластозах. Проміжний контроль засвоєння знань з синдромів ендокринної та кровотворної систем.	2
16.	Методи обстеження пацієнтів з патологією сполучної тканини. Синдроми ураження сполучної тканини. Захист історії хвороби.	2
РАЗОМ:		32
Кількість годин практичних занять з дисципліни		64

Тематичний план самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми (або зміст роботи)	Кількість годин	Вид контролю
«Основні методи обстеження хворих в клініці внутрішніх хвороб»			
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична та опрацювання методів об'єктивного обстеження хворого	22	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: Інструментальні методи дослідження дихальної системи Інструментальні методи дослідження серцево-судинної системи	3 5	
3.	Оволодіння умінням аналізувати:		
	– результати дослідження функції зовнішнього дихання – дані електрокардіографічного та фонокардіографічного обстежень	2 4	
6.	Написання історії хвороби (анамнестична частина)	4	
РАЗОМ:		40	
«Симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів»			
1.	Передаудиторна теоретична підготовка до практичних занять за планом практичних занять	18,5	
	Інструментальні та лабораторні методи дослідження шлунково-кишкового тракту	2	
	– результати дослідження шлункового вмісту та дуоденального зондування	1	

2.	Опрацювання тем, які не викладаються на практичних заняттях:		Поточний контроль на практичних заняттях
	Синдром серцевої недостатності: основні клінічні та інструментальні методи обстеження.	2	
	Лабораторна та ЕКГ-діагностика інфаркту міокарда.	1	
	Клініко-лабораторна діагностика гемобластозів. Лімфома Годжкіна (лімфогранулематоз) і негоджкінські лімфоми.	2	
	Геморагічні синдроми та патологія системи згортання крові. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові.	1,5	
	Основні симптоми та синдроми при цукровому діабеті. Основні клінічні прояви захворювань щитовидної залози.	2	
	Діагностика дифузних захворювань сполучної тканини (системний червоний вовчак, системна склеродермія, дерматомиозит).	1	
3.	Особливості розпитування і обстеження хворих на кропив'янку, ангіоневротичний набряк, геморагічний васкуліт. Анафілактичний шок, принципи реанімації.	1	7.
	Курація хворого із написанням історії хвороби	2	
7.	Індивідуальна робота: —Проведення досліджень функції зовнішнього дихання у показових хворих, обробка отриманих даних та доповідь на занятті	2	—Реєстрація ЕКГ, участь у проведенні інструментальних досліджень у показових хворих з обробкою даних та доповіддю на занятті —Проведення обстеження показового хворого та підготовка огляду наукової літератури щодо досліджуваного випадку
		2	
		2	
РАЗОМ:		40	
ВСЬОГО З ДИСЦИПЛІНИ		80	

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчання у ЗВО, яке має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладача.

До індивідуальних завдань відносяться: написання рефератів і створення мультимедійних презентацій з доповідями на засіданнях наукового студентського гуртка кафедри, участь в науково –дослідницькій роботі кафедри, участь в написанні тез та статей доповіді на студентських наукових конференціях.

Перелік завдань для індивідуальної роботи студента: складання кросвордів з відповідних розділів навчальної дисципліни; участь у роботі студентського наукового гуртка та виступи на наукових форумах; участь у студентській олімпіаді з дисципліни; підбір відео та аудіо матеріалів із розділів навчальної дисципліни; підбір матеріалів і створення презентації з відповідної теми або розділу дисципліни.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, вирішення задачі. За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний,

аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, пошуковий, дослідницький.

1. Словесні методи: лекція, інтерактивна лекція, бесіда;
2. Наочні методи: ілюстрація, демонстрація, демонстрація біля ліжка хворого.
3. Практичні методи: виконання практичних робіт та розв'язання клінічних ситуаційних завдань для вироблення вмінь та навичок;
4. Самостійна робота студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу
5. Використання контрольних-навчальних комп'ютерних програм
6. Інноваційні методи навчання: Case-based learning (Навчання через аналіз клінічного випадку, ситуації); мозковий штурм; навчальна дискусія; навчальні дебати; рольова гра; навчання в команді (Team-based learning); Обмін думками (think-pair-share).

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; практичні заняття; самостійна робота студентів.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь.

Формами поточного контролю є: усне опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване), співбесіда; практична перевірка сформованих професійних умінь (проводиться за результатами розв'язування клінічних кейсів, роботи з медичною документацією, виконання практичних навичок, роботи біля ліжка хворого); тестовий контроль («відкриті» та «закриті» тестові завдання).

Поточний контроль є обов'язковим. Під час оцінювання засвоєння кожної теми з усіх дисциплін навчального плану за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною шкалою) з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання з дисципліни. Враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Викладач проводить опитування кожного студента у групі на кожному занятті і виставити оцінку в журналі обліку відвідувань та успішності студентів за традиційною шкалою («5», «4», «3», «2»).

При оцінюванні поточної навчальної діяльності студента 20% оцінки становить самостійна робота студента, яка враховує знання теми самостійного заняття і виконання роботи в зошиті.

Заключний (підсумковий) контроль проводиться:

- у формі письмової контрольної роботи, яка включає тестові завдання, теоретичні питання
- контроль практичних навичок (розв'язування клінічних кейсів, захист історії хвороби, оцінка правильності виконання практичних навичок - практично-орієнтований іспит.

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається тестовому та практично орієнтованому контролю.

8. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь.

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях. Семестровий залік з дисциплін проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

Екзамен (диференційний залік) – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти.

Максимальна кількість балів за дисципліну складає 200 балів. Співвідношення між результатами оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового контролю знань – 60 % та 40 %.

Перший семестр вивчення дисципліни закінчується заліком.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів, мінімальна кількість балів – мінімальна кількість балів - становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного, округленого до двох знаків після коми.

Залік студент отримує на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання.

До заліку допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості і їх середній бал за поточну навчальну діяльність із навчальної дисципліни становить не менше 3,00.

Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 200-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (табл. 1).

Таблиця 1.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.47	179	3.94	158	3.42	137
4.97	199	4.44	178	3.92	157	3.39	136
4.94	198	4.42	177	3.89	156	3.37	135
4.92	197	4.39	176	3.87	155	3.34	134
4.89	196	4.37	175	3.84	154	3.32	133
4.87	195	4.34	174	3.82	153	3.29	132
4.84	194	4.32	173	3.79	152	3.27	131
4.82	193	4.29	172	3.77	151	3.24	130
4.79	192	4.27	171	3.74	150	3.22	129
4.77	191	4.24	170	3.72	149	3.19	128
4.74	190	4.22	169	3.69	148	3.17	127
4.72	189	4.19	168	3.67	147	3.14	126
4.69	188	4.17	167	3.64	146	3.12	125
4.67	187	4.14	166	3.62	145	3.09	124
4.64	186	4.12	165	3.59	144	3.07	123
4.62	185	4.09	164	3.57	143	3.04	122
4.59	184	4.07	163	3.54	142	3.02	121
4.57	183	4.04	162	3.52	141	3	120
4.54	182	4.02	161	3.49	140	< 3	70-119 (повторне перескладання)
4.52	181	4.00	160	3.47	139		
4.49	180	3.97	159	3.44	138		

Результат навчання оцінюється також за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано).

Таблиця 2.

Шкала переведення балів у національну систему

За національною системою	За 200-бальною шкалою
зараховано	від 120 до 200 балів
не зараховано	менше 119 балів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Другий семестр (останній семестр вивчення дисципліни) закінчується підсумковим контролем у вигляді екзамену.

До екзамену допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості (відпрацьовані всі пропущені заняття) і їх середній бал за поточну навчальну діяльність із навчальної дисципліни становить не менше оцінки «3».

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 120 балів і визначається як сума середнього арифметичного всіх оцінок отриманих в семестрі.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність (за 120-бальною шкалою) в табл. 3.

Таблиця 3.

Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.29	103	3.58	86
4.96	119	4.25	102	3.54	85
4.92	118	4.21	101	3.50	84
4.87	117	4.17	100	3.46	83
4.83	116	4.12	99	3.42	82
4.79	115	4.08	98	3.37	81
4.75	114	4.04	97	3.33	80
4.71	113	4.00	96	3.29	79
4.67	112	3.96	95	3.25	78
4.62	111	3.92	94	3.21	77
4.58	110	3.87	93	3.17	76
4.54	109	3.83	92	3.12	75
4.50	108	3.79	91	3.08	74
4.46	107	3.75	90	3.04	73
4.42	106	3.71	89	3	72
4.37	105	3.67	88	Менше 3	Недостатньо
4.33	104	3.62	87		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні екзамену становить 80 (мінімальна кількість - не менше 50).

Оцінка з дисципліни визначається комплексно, як сума балів за поточну навчальну діяльність та балів за екзамен.

Із виділених 120 балів за поточну навчальну діяльність на оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти, згідно з робочою навчальною програмою, виділяється додатково від 4 до 12 балів. Заохочувальні бали додаються до підсумкової оцінки з дисципліни в кінці її вивчення.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у національну шкалу та систему ЄКТС (табл. 4,5).

Таблиця 4.

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 180 до 200 балів	5
Від 150 до 179 балів	4
Від 149 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3

Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2
--	---

Таблиця 5.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диф.залику	для залику
180-200	A	відмінно	зараховано
160-179	B	добре	
150-159	C		
130-149	D	задовільно	
120-129	E		
50-119	FX	незадовільно з можливістю перескладання	не зараховано з можливістю перескладання
0-49	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення мають всі види навчальної діяльності: лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Методичне забезпечення лекційного курсу:

1. Тези лекцій.
2. Методичні розробки лекцій.
3. Презентації лекцій.
4. Аудіозаписи з даними аускультатії серця та легень.
5. Відеофільми та навчальні кінофільми з даними інструментальних методів обстеження.
6. Демонстраційні матеріали до розбору тематичних хворих та клінічних випадків.

Методичне забезпечення практичних занять:

1. Методичні рекомендації практичних занять для викладачів.
2. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів вищої освіти під час підготовки до практичного заняття та на занятті.
3. Варіанти тестових питань та завдань для перевірки вихідного рівня знань з кожної теми модуля.
4. Варіанти ситуаційних завдань для перевірки засвоєння тем, змістових модулів.
5. Стандартизовані дані інструментальних та лабораторних методів обстеження.
6. Варіанти завдань (теоретичних та практичних) для підсумкового контролю.

Методичне забезпечення проведення підсумкових контролів:

1. Тестові завдання формату А.
2. Практичні завдання для перевірки опанування практичними навичками.
3. Набори медичних термінів для контролю засвоєння латинської термінології
4. Комплекти результатів загально-клінічного лабораторного обстеження хворих:

- Загальний аналіз крові
- Біохімічне дослідження крові
- Загальний аналіз сечі
- Аналізи сечі за методами Зимницького, Нечипоренка
- Аналіз дуоденального вмісту
- Результати інтрагастральної рН-метрії
- 5. Комплекти результатів інструментальних обстежень хворих:
 - Рентгенограми
 - Електрокардіограми
 - Ехокардіограми
 - Фонокардіограми
 - УЗД органів черевної порожнини та заочеревинного простору

Розробка питань тест-контролю та формування структурованих завдань для письмових робіт, що використовуються для діагностики теоретичної успішності навчання, має базуватись на переліку питань, які повинен засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні модулів № 1 та 2 дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини».

13. Перелік теоретичних питань для підготовки до підсумкового контролю

Перелік питань до засвоєння модуля № 1:

«Основні методи обстеження хворих в клініці внутрішніх хвороб»:

1. Основні методи діагностики внутрішніх хвороб.
2. Схема розпитування обстежуваного. Основні структурні частини анамнезу.
3. Послідовність проведення загального огляду хворого.
4. Типи тілобудови та основні їх критерії.
5. Послідовність пальпації лімфатичних вузлів та характеристика отриманих даних.
6. Правила проведення огляду голови та шиї.
7. Послідовність проведення огляду тулуба та кінцівок.
8. Статичний огляд грудної клітки, діагностичне значення основних симптомів.
9. Динамічний огляд грудної клітки, діагностичне значення основних симптомів.
10. Огляд передсерцевої ділянки, діагностичне значення основних симптомів.
11. Послідовність проведення огляду живота, визначення основних симптомів.
12. Основні властивості пульсу, правила та послідовність їх визначення.
13. Правила вимірювання артеріального тиску. Визначення систолічного та діастолічного тиску за методом Короткова, розрахунок пульсового, середньодинамічного тиску.
14. Пальпаторне дослідження грудної клітки: послідовність проведення, клінічне значення основних симптомів.
15. Пальпаторне дослідження передсерцевої ділянки, визначення клінічного значення знайдених симптомів.
16. Поверхнева пальпація живота: алгоритм проведення та аналізу отриманих даних.
17. Теоретичні засади та принципи глибокої методичної ковзної пальпації живота за методом Образцова-Стражеска.
18. Пальпаторне дослідження сигмоподібної, сліпої кишки, термінального відділу клубової кишки, їх властивості в нормі.
19. Правила пальпації висхідної та нисхідної ободової кишки, їх властивості в нормі.
20. Методи визначення нижньої межі шлунка.
21. Пальпаторне дослідження поперечної ободової кишки, основні властивості.
22. Правила пальпації печінки, діагностичне значення основних симптомів.
23. Пальпаторне дослідження селезінки.
24. Способи визначення наявності рідини у черевній порожнині.
25. Послідовність проведення порівняльної перкусії легень. Основні перкуторні тони та механізм їх формування.

26. Алгоритм проведення топографічної перкусії легень. Топографічні параметри легень в нормі та при патології.
27. Перкуторне дослідження серця – відносна серцева тупість: нормальні межі та їх зміщення при змінах камер серця.
28. Перкуторне дослідження серця – абсолютна серцева тупість: нормальні межі та їх зміщення внаслідок серцевих та позасерцевих причин.
29. Перкуторне визначення судинного пучка, його діагностичне значення.
30. Перкусія печінки за методом Образцова: послідовність проведення, параметри в нормі та при патології.
31. Перкусія печінки за методом Курлова: послідовність проведення, параметри в нормі та при патології.
32. Перкуторне визначення меж селезінки. Правила проведення, причини збільшення селезінки.
33. Аускультация легень – визначення основних дихальних шумів, їх якісних та кількісних змін.
34. Аускультация легень – визначення додаткових дихальних шумів, їх класифікація, алгоритм характеристики аускультативної картини легень
35. Механізми утворення та різновиди хрипів, їх діагностичне значення.
36. Основні причини утворення крепітації та шуму тертя плеври. Їх діагностичне значення та способи диференціювання.
37. Правила та послідовність дослідження бронхофонії, її діагностичне значення.
38. Аускультация серця – серцеві тони, механізм їх формування та зміни за силою і тембром.
39. Розщеплення та роздвоєння серцевих тонів, поняття про акцентування II тону.
40. Додаткові серцеві тони – ритм перепілки та ритм галопу.
41. Аускультация серцевих шумів: класифікація та умови виникнення.
42. Аускультация серцевих шумів: послідовність характеристики, відмінності між органічними та функціональними шумами.
43. Діастолічні функціональні шуми (Флінта, Кумбса, Грехема–Стіла): умови виникнення та діагностичне значення.
44. Правила аналізу ЕКГ. Критерії синусового ритму, підрахунок ЧСС та визначення положення електричної осі серця.
45. ЕКГ–ознаки порушень автоматизму.
46. ЕКГ–ознаки порушень збудливості. Диференціація основних видів екстрасистол.
47. ЕКГ–ознаки порушень провідності. Класифікація порушень провідності.
48. ЕКГ–ознаки фібриляції та тріпотіння передсердь. Механізми їх виникнення.
49. ЕКГ–ознаки фібриляції та тріпотіння шлуночків.

Перелік питань до засвоєння модуля № 2:

«Симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів»:

1. Синдром ущільнення легеневої тканини: причини, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
2. Синдром підвищення повітряності легень: причини, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
3. Синдром накопичення рідини в плевральній порожнині: причини, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
4. Синдром накопичення повітря в плевральній порожнині: причини, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
5. Синдром бронхіальної обструкції: причини, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
6. Синдром болю в серці: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.

7. Синдром серцевої недостатності: етіологія, патогенез, класифікація, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
8. Синдром судинної недостатності: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
9. Синдром артеріальної гіпертензії: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
10. Диспептичний синдром: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
11. Дисфагічний синдром; етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
12. Типи дискінезії жовчовивідних шляхів: основні клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
13. Синдром портальної гіпертензії: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
14. Синдром жовтяниці: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
15. Синдром шлунково-кишкової кровотечі: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
16. Нефротичний синдром: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
17. Сечовий синдром: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та Інструментальні методи діагностики.
18. Синдром гострої ниркової недостатності: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
19. Синдром хронічної ниркової недостатності: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
20. Анемічний синдром; етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
21. Гіперпластичний синдром при хворобах органів кровотворення: етіологія, патогенез, клінічні, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
22. Геморагічні синдроми: класифікація, патогенез, клінічні та лабораторні методи діагностики.
23. Гіпертиреоїдний синдром: основні причини, клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
24. Гіпотиреоїдний синдром: основні причини, клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи діагностики.
25. Бронхіти: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
26. Бронхоектатична хвороба: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
27. Бронхіальна астма: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
28. Емфізема легень: симптоматика, діагностика.
29. Госпітальна та позагоспітальна пневмонії: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.
30. Сухий та ексудативний плеврити: симптоматика, діагностика.
31. Рак легень: основні клінічні форми, симптоматика, діагностика.
32. Мітральні вади серця: основні клінічні прояви, діагностика.
33. Аортальні вади серця: основні клінічні прояви, діагностика.
34. Ішемічна хвороба серця: основні клінічні прояви та діагностика стенокардії.
35. Ішемічна хвороба серця: основні клінічні прояви та діагностика гострого інфаркту міокарда.
36. Гіпертонічна хвороба: сучасна класифікація, клінічні прояви, діагностика.

37. Симптоматичні артеріальні гіпертензії: класифікація; дані фізикального, інструментального та лабораторного обстеження, які дозволяють запідозрити вторинну артеріальну гіпертензію.

38. Хронічний гастрит: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.

39. Пептична виразка шлунка та 12-палої кишки: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.

40. Хронічний холецистит та холангіт: класифікація, основні клінічні прояви, діагностика.

41. Жовчнокам'яна хвороба: стадії розвитку, симптоматика, діагностика.

42. Гепатити: основні клінічні прояви, діагностика.

43. Цирози печінки: основні клінічні прояви, діагностика.

44. Гострий та хронічний гломерулонефрит: основні клінічні прояви, діагностика.

45. Гострий та хронічний пієлонефрит: основні клінічні прояви, діагностика.

46. Анемії: класифікація, основні синдроми.

47. Залізодефіцитна анемія: патогенез, клінічні прояви, лабораторні критерії.

48. В12-фолієводефіцитна анемія: патогенез, клінічні прояви, лабораторні критерії.

49. Гемолітична анемія: класифікація, основні синдроми, лабораторні критерії.

50. Гемофілія: класифікація, основні клінічні прояви, лабораторна діагностика.

51. Тромбоцитопенічна пурпура: основні клінічні прояви, лабораторна діагностика.

52. Геморагічний васкуліт (хвороба Шенляйн–Геноха): основні клінічні прояви, лабораторна діагностика.

53. Цукровий діабет: класифікація, основні симптоми та синдроми, лабораторна діагностика.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

Перелік практичних навичок, які має засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні модуля № 1: «Основні методи обстеження хворих в клініці внутрішніх хвороб»:

1. Провести розпитування хворого. Зробити висновок щодо отриманих анамнестичних даних. Визначити основні симптоми та синдроми.

2. Провести загальний огляд показового хворого. Визначити провідні симптоми.

3. Провести огляд голови та шиї показового хворого. Визначити клінічне значення симптомів.

4. Провести огляд тулуба та кінцівок показового хворого. Визначити клінічне значення симптомів.

5. Провести огляд грудної клітки хворого із бронхо–легеневою патологією, оцінити статичні та динамічні ознаки.

6. Провести огляд передсерцевої ділянки, визначити клінічне значення симптомів.

7. Провести огляд живота, визначити клінічне значення симптомів.

8. Провести пальпаторне дослідження грудної клітки визначити клінічне значення симптомів.

9. Провести пальпаторне дослідження лімфовузлів, оцінити результати.

10. Провести пальпаторне дослідження щитовидної залози, оцінити отримані дані.

11. Провести пальпаторне дослідження пульсу, визначити клінічне значення симптомів.

12. Провести пальпаторне дослідження передсерцевої ділянки, визначити клінічне значення симптомів.

13. Провести поверхневу пальпацію живота, визначити клінічне значення симптомів.

14. Провести пальпаторне дослідження сигмоподібної кишки, визначити клінічне значення симптомів.

15. Провести пальпаторне дослідження сліпої кишки, визначити клінічне значення симптомів.

16. Провести пальпаторне дослідження висхідного відділу ободової кишки визначити клінічне значення симптомів.

17. Провести пальпаторне дослідження низхідного відділу ободової кишки, визначити клінічне значення симптомів.

18. Провести пальпаторне дослідження поперечної ободової кишки, визначити клінічне значення симптомів.
19. Провести пальпаторне дослідження печінки, визначити клінічне значення симптомів.
20. Провести пальпаторне дослідження селезінки, визначити діагностичне значення симптомів.
21. Провести пальпаторне і перкуторне дослідження нирок, визначити діагностичне значення симптомів.
22. Визначити нижню межу шлунка, оцінити отримані дані.
23. Визначити наявність рідини у черевній порожнині, дати клінічну оцінку.
24. Провести вимірювання артеріального тиску на верхніх кінцівках, оцінити отримані дані.
25. Провести вимірювання артеріального тиску на нижніх кінцівках, оцінити отримані дані.
26. Провести порівняльну перкусію легень і визначити клінічне значення симптомів.
27. Провести топографічну перкусію легень і визначити діагностичне значення симптомів.
28. Провести перкуторне дослідження серця, визначити межі відносної тупості серця, дати клінічну оцінку.
29. Провести перкуторне дослідження серця, визначити межі абсолютної тупості серця, дати клінічну оцінку.
30. Методом перкусії визначити межі печінки, оцінити діагностичне значення симптомів.
31. Методом перкусії визначити межі селезінки, дати клінічну оцінку.
32. Провести аускультацию легень, визначити кількісні та якісні зміни дихання, дати клінічну оцінку.
33. Провести аускультацию легень, визначити додаткові дихальні шуми, дати клінічну оцінку.
34. Провести дослідження бронхофонії, дати клінічну оцінку.
35. Провести аускультацию артерій, визначити діагностичне значення симптомів.
36. Провести аускультацию серця, визначити зміни його тонів, дати клінічну оцінку.
37. Провести аускультацию серця, визначити діагностичне значення шумів серця.
38. Проаналізувати ЕКГ хворого з порушенням автоматизму серця.
39. Проаналізувати ЕКГ хворого із порушенням збудливості серця. Провести диференціальну діагностику екстрасистол.
40. Проаналізувати ЕКГ хворого із порушенням провідності серця.
41. Проаналізувати ЕКГ хворого із комбінованим порушенням збудливості та провідності серця.
42. Проаналізувати ФКГ хворого із вадою серця.

Перелік практичних навичок, які має засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні модуля № 2: «Симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів»:

1. Провести фізикальне обстеження хворого із мітральною вадою серця. Визначити провідні симптоми та синдроми.
2. Провести фізикальне обстеження хворого із аортальною вадою серця. Визначити провідні симптоми та синдроми.
3. Провести фізикальне обстеження хворого на артеріальну гіпертензію. Визначити провідні симптоми та синдроми.
4. Провести розпит хворого на ішемічну хворобу серця (стабільну стенокардію напруги), деталізувати больовий синдром, визначити функціональний клас пацієнта.
5. Провести загальний огляд та фізикальне обстеження хворого на гострий інфаркт міокарда. Визначити основні симптоми та синдроми.
6. Оцінити ЕКГ хворого із гострим інфарктом міокарда, визначити характер та локалізацію ураження серцевого м'яза.
7. Провести фізикальне обстеження хворого із серцевою недостатністю. Визначити основні симптоми та синдроми, встановити функціональний клас пацієнта.
8. Провести розпит та огляд хворого із обструктивним захворюванням легень. Визначити основні симптоми та синдроми, з урахуванням даних спірографії встановити стадію захворювання.

9. Провести пальпацію, перкусію грудної клітки та аускультацию легень у хворого із обструктивним захворюванням легень. Визначити основні симптоми та синдроми.

10. Провести розпит та фізикальне дослідження хворого на пневмонію. Визначити основні симптоми та синдроми.

11. Провести розпит та фізикальне обстеження хворого із плевритом. Визначити характер плевриту, основні симптоми та синдроми.

12. Провести розпитування, огляд та пальпацію живота у хворого на хронічний гастрит. Визначити провідні синдроми.

13. Проаналізувати результати інтрагастральної рН-метрії у хворого на хронічний гастрит. Оцінити кислотоутворюючу функцію шлунка.

14. Провести розпитування, огляд та пальпацію живота у хворого на пептичну виразку шлунка/12-палої кишки. Визначити основні синдроми, розпізнати можливу локалізацію виразки.

15. Провести розпитування, огляд та та пальпацію живота у хворого на хронічний холецистит. Перевірити основні симптоми, характерні для ураження жовчного міхура. Визначити основні синдроми.

16. Провести розпитування, огляд та та пальпацію живота у хворого на хронічний холангіт. Визначити основні синдроми.

17. Оцінити дані багатомоментного дуоденального зондування пацієнта із захворюванням жовчовивідних шляхів. Визначити основні симптоми та локалізацію ураження.

18. Провести розпитування та огляд хворого на гепатит (або цироз печінки). Визначити основні симптоми та синдроми.

19. Провести фізикальне дослідження хворого на гепатит (або цироз печінки). Визначити основні синдроми з урахуванням даних біохімічного дослідження крові та аналізу сечі.

20. Провести фізикальне дослідження хворого із захворюванням нирок (пієлонефритом або гломерулонефритом). Визначити основні синдроми.

21. Проаналізувати загальноклінічний аналіз сечі хворого із захворюванням нирок, аналіз сечі за методами Зимницького та Нечипоренка. Визначити основні симптоми та синдроми. Зробити висновок про характер ураження нирок.

22. Провести фізикальне обстеження хворого із анемією. Визначити основні симптоми та синдроми, з урахуванням загального аналізу крові визначити характер анемії.

23. Провести розпитування та загальний огляд хворого на цукровий діабет, дослідити пульс на судинах верхніх та нижніх кінцівок, виміряти артеріальний тиск. Визначити основні симптоми та синдроми.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна :

1. Ковальова, О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н. А. Пропедевтика внутрішньої медицини : [підручник для здобувач вищої освіти в вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації] / О. М. Ковальова, Н. А. Сафаргаліна-Корнілова. - К. : Медицина, 2016. - 720 с.

2. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник/Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М.Нейко та ін.; за ред. О.Г. Яворського.- 6-е видання.- К.: ВСВ «Медицина», 2020.- 552 с.

3. Казаков Ю.М., Гольденберг Ю.М., Петров Є.Є. Модуль 2. Симптоми та синдроми при захворюваннях внутрішніх органів в клініці пропедевтики внутрішньої медицини.- Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2012.- 474 с.

Допоміжна:

1. Шуть С.В. Алгоритм електрокардіографічної діагностики серцево-судинної патології в практиці сімейного лікаря/ С.В. Шуть, Т.А. Трибрат.- 2-ге видання, доповнене.- Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2018.- 112 с.

2. Свіницький А.С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини.- К.: ВСВ «Медицина», 2019.- 1008 с.

3. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 2 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона.-К.: ВСВ «Медицина», 2020.-756 с.

11. Інформаційні ресурси

1. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця. Фізикальні методи обстеження дихальної системи (офіційна версія), 2017. – <https://www.youtube.com/watch?v=o3V4Z6EVz94>
2. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця. Фізикальні методи обстеження серцево-судинної системи (офіційна версія), 2017. – <https://www.youtube.com/watch?v=kgFHCzxEvVU&t=68s>
3. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця.Фізикальні методи обстеження ШКТ (офіційна версія), 2017. – <https://www.youtube.com/watch?v=NAx7TTsWByc>
4. OSCE-1.НМУ ім.О.О.Богомольця.Методика реєстрації ЕКГ (офіційна версія), 2017. – <https://www.youtube.com/watch?v=16P0uuZK1CA&t=204s>
5. Яворський О.Г. Аудіодиск «Аускультация легень:основні й побічні дихальні шуми. Аускультация серця: тони й шуми» / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
6. Яворський О.Г. DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация» (українською й англійською мовами) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
7. Яворський О.Г. DVD-фільм «Анамнез. Огляд: фото пацієнтів» / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
8. З тем «Загальний огляд хворого, огляд окремих частин тіла»
– <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
– <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
9. З тем змістового модуля «Основні методи обстеження органів дихання»
– <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
– <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
10. З тем змістового модуля «Основні методи обстеження серцево-судинної системи»
– <http://www.cardiologysite.com/>
– <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
– <http://www.blaufuss.org/>
– <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
11. З тем змістового модуля «Основні методи обстеження органів шлунково- кишкового тракту та нирок»
– <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
– <http://gastroresource.com/GITextbook/En/Default.htm>
– <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed>

Офіційна доказова практично-орієнтована медична інформація, яку містять видання:

1. АМА (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>
2. American Academy of Family Physicians <http://www.aafp.org/home.html>
3. American Academy of Pediatrics Policy (AAP Policy) Clinical Practice Guidelines <https://www.aap.org>
4. American College of Cardiology <http://www.acc.org/>
5. American College of Emergency Physicians <https://www.acep.org/>
6. American Heart Association <http://news.heart.org/>
7. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
8. Brain Trauma Foundation (BTF) <https://www.braintrauma.org/http://www.trauma.org/>
9. Eastern Association for the Surgery of Trauma <https://www.east.org/>
10. European Pediatric Association, the Union of National European Pediatric Societies and Associations (EPA/UNEPSA) <http://www.epa-unepsa.org/>
11. European Society of Cardiology <http://www.escardio.org/>
12. <http://www.mozdocs.kiev.ua>

13. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
14. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
15. National Comprehensive Cancer Network <https://www.nccn.org/>
16. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
17. National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE) <https://www.nice.org.uk/>
18. Royal College of Physicians <https://www.rcplondon.ac.uk/>
19. The Association of the Scientific Medical Societies in Germany <http://www.awmf.org>
20. The Cochrane Collaboration The Cochrane Library
21. The European Society for Emergency Medicine <https://www.eusem.org/>
22. The Finnish Medical Society Duodecim <https://www.duodecim.fi/>
23. The French National Authority for Health <http://www.has-sante.fr/>
24. The National Association of Emergency Medical Technicians (NAEMT) <http://www.naemt.org/>
25. The National Association of State EMS <https://www.nasemso.org/>
26. The National Health and Medical Research Council (NHMRC) <https://www.nhmrc.gov.au>
27. Up To Date <http://www.uptodate.com> Western Trauma Association <https://westerntrauma.org/>